

PAPUR GRŴP CYNGHORI AR BYSGODFEYDD MÔR CYMRU

Cramenogion Wyog (Cimychiaid a Chimychiaid Cochion)

1. Nodyn Cefndir

Mae'r Comisiwn Ewropeaidd wedi cynnig Rheoliad Cadwraeth Dechnegol newydd sy'n nodi yn Atodiad 1 bod y canlynol wedi'i wahardd:

- pysgota, cadw a glanio cimychiaid cochion wyog (*Palinuridae spp.*) a chimychiaid wyog (*Homarus gammarus*) yn holl ddyfroedd yr Undeb, ac eithrio at ddibenion ailstocio'n uniongyrchol neu ail-leoli;

Mae "wyog" mewn perthynas â chimychiaid neu gimychiaid cochion yn golygu eu bod yn llawn wyau ar eu cynffon neu ran allanol arall o'u corff neu eu bod yn y cyfryw gyflwr ag sy'n dangos eu bod yn llawn wyau pan gawsant eu dal.

Gofynion cysylltiedig yr UE:

Dim ond cimychiaid/cimychiaid cochion cyfan y gellir eu cadw ar longau, a dim ond rhai cyfan y gellir eu glanio.

2. Y ddeddfwriaeth bresennol yn Lloegr

Cyflwynodd Defra Orchymyn Cimychiaid a Chimychiaid Cochion (Gwahardd eu Pysgota a'u Glanio) (Diwygio) (Lloegr) 2017. Mae'n golygu bod y canlynol yn drosedd:

- Pysgota cimychiaid wyog neu gimychiaid cochion wyog yn nyfroedd Lloegr
- Glanio unrhyw gimychiaid wyog neu gimychiaid cochion wyog (neu a oedd yn llawn wyau pan gawsant eu dal) mewn porthladd yn Lloegr, ni waeth ble y cawsant eu dal, hyd yn oed yn nyfroedd Cymru
- Cadw cimychiaid wyog neu gimychiaid cochion wyog ar longau yn nyfroedd Lloegr

Daeth y Gorchymyn hwn i rym ar **1 Hydref 2017**.

3. Y sefyllfa yn Awdurdodau Pysgodfeydd a Chadwraeth Glannau Lloegr

Is-ddeddfau Awdurdodau Pysgodfeydd a Chadwraeth y Glannau ar gimychiaid wyog

Awdurdod Pysgodfeydd a Chadwraeth y Glannau	Crynodeb	Cychwyn
Cernyw	Ni chaniateir symud unrhyw gimychiaid wyog	2001
Dyfnaint a Hafren	Ni chaniateir symud unrhyw	1998

	gimychiaid wyog	
Gogledd-orllewin Lloegr (Cumbria)	Ni chaniateir symud unrhyw gimychiaid wyog	1993
Northumberland	Ni ellir pysgota, symud, cadw na glanio cimychiaid wyog (na'u storio, eu cario na'u cludo cyn cyrraedd y man gwerthu cyntaf) yn yr ardal	2017
De Lloegr	Ni chaniateir symud unrhyw gimychiaid wyog	2009
Sussex	Ni chaniateir symud cimychiaid wyog o'r bysgodfa na'u cadw ar longau	2015
Caint ac Essex	Ni chaniateir symud unrhyw gimychiaid wyog	Cyn 2011

Nid yw'r rhestr hon o is-ddeddfau yn hollgynhwysfawr. Mae manylion llawn ar wefannau'r gwahanol Awdurdodau Pysgodfeydd a Chadwraeth y Glannau.

4. Mesurau rheoli presennol yn yr Alban a Gogledd Iwerddon

Nid oes deddfwriaeth benodol ar hyn o bryd yn **yr Alban na Gogledd Iwerddon** sy'n ymwneud â chimychiaid wyog. Fodd bynnag, nid yw'r ddwy weinyddiaeth ddatganoledig hyn wedi gwrthwynebu cynnig y Comisiwn.

5. Y sefyllfa bresennol yng Nghymru

Gwnaeth Llywodraeth Cymru ymgynghori ar y mater o ddal, cadw a glanio cimychiaid wyog fel rhan o becyn ehangach yr adolygiad o fesurau rheoli cramenogion yng Nghymru yn 2014.

O ganlyniad i'r ymatebion a ddaeth i law, ni chafodd elfen y pecyn sy'n ymwneud â physgod cregyn wyog ei gweithredu i fod yn rhan o 2015 Rhif 2076 (Cy. 312) PYSGODFEYDD MÔR, CYMRU, CADWRAETH PYSGOD MÔR Gorchymyn Cramenogion Penodedig (Gwahardd eu Pysgota, eu Glanio, eu Gwerthu a'u Cludo) (Cymru) 2015 yn y diwedd.

Mae hyn yn golygu nad oes unrhyw gyfyngiadau ar ddal cimychiaid cochion wyog a chimychiaid wyog, eu cadw ar longau na'u glanio yng Nghymru ar hyn o bryd. Mae is-ddeddfau blaenorol eraill Pwyllgorau Pysgodfeydd Môr yn gymwys o hyd i bysgota hamdden â chewyll, torri rhicyn a meintiau glanio cadwraeth lleiaf.

Yn ei ddatganiad yn y cyfarfod llawn ar Gynllun Gweithredu Strategol y Môr a Physgodfeydd Cymru ym mis Tachwedd 2013, amlinellodd Alun Davies AS uchelgeisiau Llywodraeth Cymru o ran rheoli

pysgodfeydd yn y tymor hwy. Roedd yr uchelgeisiau hynny yn cynnwys y bwriad i adolygu dulliau rheoli pysgodfeydd cramenogion ledled Cymru ymhellach fel rhan o adolygiad Cam II.

Byddai adolygiad Cam II yn ymchwilio i'r posibilrwydd o roi mesurau cadwraeth ychwanegol ar waith (gan gynnwys gwahardd y broses o ddal, cadw a glanio cimychiaid wyog yn ôl pob tebyg).

6. Y sefyllfa bresennol o ran cynnig y Comisiwn Ewropeaidd

Mae cynigion y Comisiwn Ewropeaidd bellach wedi disodli bwriadon Llywodraeth Cymru o ran yr agwedd hon ar Gam II. Fel rhan o ddiwygiadau ehangach i Rheoliad Cadwraeth Dechnegol y Polisi Pysgodfeydd Cyffredin, mae wedi cynnig gwahardd y broses o bysgota, cadw a glanio cimychiaid cochion wyog a chimychiaid wyog ledled Ewrop. Yr unig eithriad sy'n cael ei ystyried yw pan fydd y pysgod yn cael eu defnyddio at ddibenion ailstocio'n uniongyrchol neu ail-leoli.

Ar hyn o bryd, mae testun y Rheoliad Cadwraeth Dechnegol yn cael ei drafod o hyd gan Senedd Ewrop, y Cyngor Ewropeaidd a'r Comisiwn Ewropeaidd. Mae'n ymddangos fel y bydd y Llywyddiaeth yn dod yn ôl at y Cyngor rywbryd dros yr ychydig wythnosau nesaf er mwyn esbonio ble mae arni a nodi unrhyw faterion i'w trafod i ddatrys gwahaniaethau. Fodd bynnag, nid oes tystiolaeth yn dod i'r amlwg o unrhyw wrthwynebiad cyffredin i'r cynnig i atal pysgota, cadw a glanio cimychiaid wyog a chimychiaid cochion wyog.

Nid oes amserlen ar gyfer mabwysiadu'r Rheoliad newydd. Er hynny, mae'r anghenraid i ddatrys materion eraill sy'n ymwneud â'r Rhwymedigaeth Lanio yn golygu y bydd yn debygol o gael ei fabwysiadu erbyn diwedd y flwyddyn bresennol. Ni chaiff cimychiaid na chimychiaid cochion eu cynnwys yn y Rhwymedigaeth Lanio. Felly, bydd y gofyniad i waredu pysgod wyog a physgod rhy fach yn parhau.

Os bydd y Comisiwn Ewropeaidd yn bwrw ymlaen â'r cynnig hwn (ac os bydd Aelod-wladwriaethau eraill yr UE, Senedd Ewrop a gweinyddiaethau datganoledig eraill y DU yn ei gefnogi), ni fyddai gan Lywodraeth Cymru unrhyw ddewis ond rhoi'r rheolau newydd ar waith.

7. Y sefyllfa bresennol yng Nghymru a Lloegr

Ers y cynnig cychwynnol ryw ddwy flynedd yn ôl, rydym wedi pwysleisio pryderon ein diwydiant a'r effeithiau economaidd ar bysgotwyr Cymru i Defra. Yn ogystal, rydym wedi esbonio'r sail dros wrthod y rheoliad ynglŷn â physgod wyog fel rhan o'n hymgyngoriad ar y ddeddfwriaeth newydd ar gramenogion yng Nghymru yn 2015.

Fodd bynnag, mae Lloegr wedi ymdrin â'r polisi mewn ffordd hollol wahanol ac wedi cyflwyno'r gwaharddiad yn Lloegr er mwyn atgyfnerthu is-ddeddfau Awdurdodau Pysgodfeydd a Chadwraeth y Glannau. Yn y cyfamser, gwnaeth Cymru a Defra/Awdurdodau Pysgodfeydd a Chadwraeth y Glannau barhau i ddilyn dau lwybr ar wahân.

Mae swyddogion wedi trafod a yw'n bosibl ceisio rhyw fath o ddiwygiad i'r dyfarniad Ewropeaidd yn rhanbarthol drwy'r Grwpiau Dyfroedd Gorllewinol yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae'n debygol y bydd hyn sawl blwyddyn i ffwrdd, ac ni fyddai gweinyddiaethau eraill y DU na'r Aelod-wladwriaethau eraill yn y Grŵp yn cefnogi hyn. Ni fyddai'n cael ei gymeradwyo'n wyddonol ychwaith. Byddai'r tebygolrwydd o lwyddo yn fach.

8. Eithriadau rhag y mesurau newydd

Mae eithriadau rhag y mesurau newydd ar gael at ddibenion gwyddonol sy'n ymwneud ag ailstocio'n uniongyrchol neu ail-leoli. Mae 'deorfeydd' cymychiaid wedi cael eu heithrio felly yn y gorffennol.